

ИМЕ И СВЯТОСТ

ГОДИШНИК
на АСОЦИАЦИЯ „ОНГЪЛ“, том 13, год. IX, 2014

ИМЕ И СВЯТОСТ

София, 2014

Годишникът се издава
с подкрепата на Община Самоков

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

ГПКС д-р Росен Росенов Малчев (Главен редактор)
доц. д-р Константин Звездомиров Рангочев
доц. д-р Николай Иванов Ненов
доц. д-р Маргарет Драганова Димитрова
докт. Андрей Стефанов Бобев

Международни членове:

Проф. д-р Владимир Наполских, член-кореспондент на РАН,
Удмуртски университет – Ижевск, Руска федерация
Доц. д-р Трайче Нацев, Университет „Гоце Делчев“ – Шип,
Р. Македония

ИМЕ И СВЯТОСТ

Първо издание

© Асоциация за антропология, етнология и
фолклористика „Онгъл“, 2014
ел. поща: ongal1991@abv.bg
www.ongal.net

© Импресарско-издателска къща „Род“, 2014
ел. поща: rod_sofia@yahoo.com

Формат 16/60/84
Тираж 300
Печатница *Тип-тон прес*

ISSN 1311-493X

ANNUAL
of 'ONGAL' ASSOCIATION, Vol. 13, Year IX, 2014

NAME AND SANCTITY

Sofia, 2014

The Annual is published
with the support of Samokov municipality

EDITORIAL BOARD

1st class teacher Rossen Rossenov Malchev, Ph.D. (Editor-in-shief)
Assoc. prof. Konstantin Zvezdomirov Rangochev, Ph.D.
Assoc. prof. Nikolay Ivanov Nenov, Ph.D.
Assoc. prof. Margaret Draganova Dimitrova, Ph.D.
Andrey Stefanov Bobev, Ph.D. cand.

International members:

Prof. Vladimir Napolskih, Dr. Habil., Corresponding Member
of the Russian Academy of Sciences, Udmurt University, Izhevsk,
Russian Federation
Assoc. Prof. Dr. Trayche Natsev, Gotse Delchev University, Shtip,
Republic of Macedonia

NAME AND SANCTITY

First edition

© 'Ongal' Association of Anthropology, Ethnology and
Folklore Studies, 2014
e-mail: ongal1991@abv.bg
www.ongal.net

© 'Rod' Impresario & Publishing House, 2014
e-mail: rod_sofia@yahoo.com

ISSN 1311-493X

СЪДЪРЖАНИЕ

От редакционната колегия 11

Стара литература

Венета Савова – Житието на св. Алексей Човек Божий
като пример за трансформация в християнски контекст 15
Тодор Моллов – Велегласният Исаия – domestik Исаия? 75
Андрей Бобев – Богослужебната прослава
на св. Димитрий Басарбовски (Уточнения и допълнения) 91
Любка Ненова – Новооткрит препис на *Митарствата*
на душата от Зографския манастир 103
Айше Грошар – Наблюдения над ръкописната традиция
на Свети-Евтимовото житие на св. Петка Търновска 111
Илина Лулейска – Текстът за св. Сава Освещени
в Протопопинския дамаскин (№ 708 от Националната
библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“ в София) 121
Ива Трифонова – „Narratio Aphroditiani или Сказание
на Афродитиан за чудото, което стана в персийската земя“
(Издание на текста по НБКМ 432 от XVI в.) 130
Магдалена Абаджиева – Християнската лексика в ръкопис
№ 778 на католическия книжовник Петър Ковачев Царски 148
Марио Соколов – Един непроучен български
късновъзрожденски ръкопис 160
Стефан Аврамов – Езикови особености на „Високи умни
хитрости Бертолдови“ в превода на Христо Попвасилев 166
Ивета Рашева – Агиографски черти в образа на Неофит
Рилски в романа „Слово за Зографа Захарий“
от Владимир Свинтила 171

Език

Димитър Добрев – Скомя, пищялка, кавал – лексикални
реликти, отвеждащи към ловни практики
от епохата на Ранния палеолит 189
Армен Петросян – Теоним, хороним, этноним 201

Магдалена Стаменова – Ранни сведения за структури, свързани със защитата на сигурността в средновековна България (IX–XIV век)	211
Татяна Илиева – За вълшебните думи, които изгубиха силата на своето вълшебство	223
Петя Банкова – Етноконфесионални маркери на личното име в България	251
Ангелина Илиева – Име и алтернативна идентичност в българската ларп култура	260

Преп. Паисий Хилендарски

Мария Деянова – Езиковото майсторство на йерей Алекси Велкович – автор на Първия самоковски препис (1771 г.) на Паисиевата история (По повод на 270 години от рождението му)	271
Димитър Добревски – „История славянобългарска“ и преп. Паисий Хилендарски – мост в паметта за първия български светец, признат в Европа – св. Крал Тривелий (Теоктист)	285
Георги Захов – Даскал Никола – просветител и книжовник в село Широки дол и град Самоков	296
Елисавета Стойчева – Преподобният Паисий Хилендарски в творчеството на проф. Иван Шишманов	303

Религия

Ирина Н. Морозова – Религия и култура: аспекти взаимоотношения	312
Константин Рангочев – Регионални измерения на православната менталност: Самоков и Самоковско	322
Иванка Гергова – Небесни покровители на професии в Самоковско	330
Росен Р. Малчев – Сакрумът на село Боженица, община Ботевград (По материали от теренни проучвания през 2000–2001 г.)	340

Фолклор

Веселка Тончева – Сборникът „Народни песни от Тимок до Вита“ и песните на българите мюсюлмани от Тетевенско	347
Мария Димитрова – „За мъртвите или добро, или нищо“	359
Десислава Тихолова – Телесната „задница“ – техники и екскременти в българските народни пословици и поговорки	375
Ангелина Илиева – „Жива история“ и (пре-)сътворяването на традициите	391

История и археология

Трајче Нацев – Прилог кон проучувањето на железното време во Брегалничкиот басен	400
Драган Веселинов – Студената војна причина за поинаков развој на цивилната заштита во Европа	408

Климат

Владимир Власков – Екстремни температури в съвременния климат на България – развитие и прогнози	420
Илюстрации	433

02/03/2008

